

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

רבות הפעמים ששמעתי ושקראתי שיש אנשים הסוברים שתורת ישראל היא לא רלוונטית לימינו, והיא לא עוסקת בעניינים 'מודרניים' אלא ישנה נושנה. על כן רציתי להוכיח לאותם אנשים, שתורת ישראל היא תורה גם לימינו.

וכדי להבהיר ולהצדיק את ההוכחה, חיפשתי דווקא שאלה שיש עליה תשובה בחוקים הכללים של ימינו, ואז חיפשתי את תשובת התורה על כך, ובכך להראות שגם התורה הקדושה עונה לשאלה זו, והיא אכן רלוונטית לימינו.

ובכן, השאלה שעסקתי בה מוכרת במערכת המשפטית, ויש עליה מספר סעיפים תקנות ותשובות, כמו כן, גם ההלכה עוסקת בשאלה זו במספר גמ', ראשונים ואחרונים.

השאלה היא, שהיה מקרה שהעיד עד אחד על שני אנשים שעשו עבירה מסוימת ואין לאותו עד, עד נוסף שיבוא להעיד נגד אותם אנשים, האם יוכל לשכנע את אחד השותפים בעבירה לבוא ולהעיד על המעשה למרות שהיה שותף במעשה עצמו, זאת כמובן שאנו יודעים שעשה תשובה וכרגע הוא כשר לעדות.

לעניין הערכאות, נאמר בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה את החוק בעניין גיוס עד מדינה.

לעניין ההלכה עולות מספר שאלות שיעזרו לנו לענות על השאלה.

ראשית, האם אדם שחזר בתשובה יכול להעיד על מה שראה בשעה שהיה רשע?

נוסף, הרי בעקבות כך שהוא מעיד הוא נפטור מהעונש המגיע לו, האם פטירת העונש נחשבת כנתינת שכר להעיד ויהא פסול? ועוד, הרי שכשמעיד על חברו, הוא מעיד גם על עצמו, ואסור לאדם לשים עצמו רשע, לכן נשאלת השאלה האם הוא נקרא רשע על פי הודאתו? והאם אפשר לתקן תקנת קהל לקבל עד זה?

סקירת מקורות תורניים

מדברי הגמ' במסכת סנהדרין (כה ע"א) נראה אדם שעבר עבירות שגורמות לו להפסיד את כשרותו להעיד, יכול לחזור בתשובה ע"י מעשים מסויימים ולחזור להיות עד כשר.

וכן פסק מרן שו"ע (חוש"מ סימן לד' סעיפים כ"א-לה'). ועוד, מוכח מהגמ' בבבא בתרא (מג ע"א) שלא צריך תחילתו וסופו בכשרות, דהיינו לא צריך שהעד יהיה כשר מתחילתו ועד סופו.

וכן אמרו תוס' שם (ד"ה וליסתלקו), וכן כתב הרמב"ן שם ("ה וליסתלקו), וכן פסק הרא"ש בגיטין (פרק ב' סימן כו'), וכן פסק מרן שו"ע (בחוש"מ סימן לג' סעיפים יג' ו-טו),

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

מכיוון ששאלה זו יכולה להתפרש בכמה אופנים, וכל מקרה הוא לגופו, ההצעה הכי טובה להתמודדות עם שאלה זו, היא להתייעץ עם דמות רבנית מוסמכת בהלכות הנוגעות לשאלה.

וכן כתב הש"ך (חוש"מ סימן לד' סעיף לג'). לעניין עדות בשכר הגמ' בקידושין (נח ע"א) אומרת שאסור לקחת שכר על עדות ואם לקח עדותו בטלה ומבוטלת.

וכן כתב הר"ן (קידושין כג' ע"א), וכן פסק הרמ"א (שו"ע חוש"מ סימן לד' סעיף יח'), ולעניין עד המדינה נראה שלדברי קצות החושן (חוש"מ סעיף קטן ד') יהא כשר להעיד, ולדברי נתיבות המשפט (חוש"מ סימן לד' סעיף קטן כא') יהא פסול להעיד. איתא בגמ' (סנהדרין דף כה') על מעשה דבר ביניתוס וכו' והקשנו על רבא היאך מקבל את עדותו של זה שהעיד נגד בר ביניתוס, הרי אין אדם משים עצמו רשע והוא (העד) היה חלק מהעבירה!

ותירצנו על פי הכלל "פלגינן דיבורא", דהיינו שחולקין את דבריו של העד לשניים, לחלק מאמינים ולחלק לא. וכן פסק שו"ע (חוש"מ סימן לד' סעיף כו').

סקירת מקורות חברתיים

אחד הדיונים העולים מן השאלה הוא, האם יהיה אפשר לדמות מוסמכת הלכתית, לתקן תקנה לקהל בכדי לתקן את החברה ולמנוע פירצות ואיסורים.

על כן ראיתי במאמרי חז"ל רבים, וביניהם מדברי השו"ע (חוש"מ סימן ב') שיש אפשרות לקהל או לגדולי הקהל, ובמקרה שלנו הרבנות הראשית לישראל לתקן תקנה כשרואים שיש פירצה והתרבות של עוברי עברה, אפילו עד כדי שיוכלו לקבל עדים לא כשרים ולא ראויים רק כדי למגר תופעה זו.